

Planprogram

Temaplan

for naturmangfold

i Gausdal kommune 2023-2027

Innhold

1. Innledning.....	3
1.1 Hensikten med planarbeidet.....	3
1.2 Grunnlag for planarbeidet.....	3
1.3 Plantype.....	3
1.4 Planområdet.....	4
1.5 Planprogram.....	4
2. Regelverk og retningslinjer.....	4
2.1 Nasjonale regelverk og retningslinjer.....	4
2.2 Regionale føringer og retningslinjer.....	4
2.3 Kommunale føringer og vedtak.....	4
3. Målsetninger for planarbeidet.....	5
4. Beskrivelse av planprosessen.....	5
4.1 Sentrale temaer og problemstillinger.....	5
4.2 Arbeid og ansvarsfordeling.....	6
4.3 Opplegg for medvirkning.....	6
4.4 Framdrift.....	6

1. Innledning

1.1 Hensikten med planarbeidet

Flere kommuner har deltatt i et nasjonalt pilotprosjekt ledet av Miljødirektoratet. Pilotprosjektet var en direkte oppfølging av Meld.St. 14 (2015-16) *Natur for livet – norsk handlingsplan for naturmangfold*, hvor Regjeringen ønsket uttesting av om kommunedelplaner var et egnet verktøy for å ta vare på naturmangfold:

«Regjeringen ønsker å legge til rette for at kommunene kan øke sin kompetanse om naturmangfold. Regjeringen foreslår at dette skal skje gjennom et godt kunnskapsgrunnlag og økt veiledning, og gjennom et pilotprosjekt om kommunedelplaner for naturmangfold. I dette pilotprosjektet vil det bli lagt vekt på de verdiene som naturmangfoldet representerer i nasjonal, regional og lokal sammenheng.»

Basert på prosessen og sluttresultatet til pilotkommunene, skrev Miljødirektoratet en evalueringsrapport til Klima- og miljødepartementet hvor de konkluderer med at kommunedelplan for naturmangfold «er en type plan som alle kommuner vil ha nytte av å utarbeide» og foreslår en permanent satsing.

Gausdal kommunestyre gjorde den 10.12.2020 følgende vedtak:

«Gausdal kommune søker Miljødirektoratet i 2021 om økonomisk støtte til å utarbeide en kommunedelplan for naturmangfold. Forutsatt innvilget søknad opprettes en arbeidsgruppe som skal arbeide med planen. Det tas sikte på at planen kan gjøres gjeldende fra 2023».

Hovedmålet med temaplan for naturmangfold er å få en helhetlig oversikt over verdifulle naturområder og arter i Gausdal kommune. Planen skal bli et retningsgivende styringsverktøy for kommunen og gi et bedre kunnskaps- og beslutningsgrunnlag for å avveie ulike interesser, forenkle saksbehandlingen og skape mer forutsigbarhet. Det er samtidig et delmål å utløse engasjement og oppfordre til medvirkning og eierskap til planen, og at vi i løpet av prosjektet får økt kompetanse både internt og eksternt om naturmangfoldet i kommunen.

Kommunen håper dette arbeidet vil sette enda mer fokus på naturen i Gausdal og gi næringslivet, offentlig forvaltning, grunneiere og andre et styrket engasjement til å ta vare på naturverdiene som finnes her.

1.2 Grunnlag for planarbeidet

- Kommuneplanens arealdel 2020-2032
- Kommuneplanens samfunnsdel 2021-2032
- Kommunedelplan for naturmangfold fra sammenlignbare kommuner

1.3 Plantype

Kommunen har vurdert det som mest hensiktsmessig å utarbeide planen som en temaplan. En kommunedelplan eller temaplan for dette temaet har lik status, i og med at den uansett ikke blir

juridisk bindende. Med temaplan må en ikke følge de omfattende prosess- og dokumentkravene i plan- og bygningsloven. En trenger for eksempel ikke å utarbeide og rullere en årlig handlingsplan. Føringer i temaplanen vil tas inn i andre planer, utredninger og handlings- og økonomiplanen.

1.4 Planområdet

Planen omfatter hele Gausdal kommune, med unntak av nasjonalparken Langsua der forvaltningsplan med besøksstrategi ble vedtatt i 2020. Denne planen gir et rikt og fyldig bilde av naturmangfoldet i nasjonalparken.

Temaplanen vil ta utgangspunkt i eksisterende kunnskap. Kartleggingsnivået i Gausdal kommune er omfattende og mye av kartleggingen er av nyere dato. I den grad det finnes kunnskapshull, vil planen peke på disse for å kunne ta sikte på at denne typen kunnskapshull tettes helt eller delvis.

1.5 Planprogram

Forskrift om konsekvensutredninger fastsetter at kommunedelplaner er planer og tiltak som alltid skal konsekvensutredes, og at de skal ha planprogram eller melding. Det er besluttet at temaplan for naturmangfold skal initieres med et planprogram selv om tittelen ikke er kommunedelplan.

Et høringsutkast til planprogram legges ut til offentlig ettersyn samtidig med at oppstart av planarbeidet kunngjøres. Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet og hvordan arbeidet med planen legges opp. Det skal også gjøres rede for fremdrift og muligheter for medvirkning.

Basert på planprogrammet utarbeides det et forslag til Temaplan for naturmangfold. Da dette er en tematisk plan gjøres det oppmerksom på at planen (inkludert eventuelle kart) ikke vil bli juridisk bindende. Planen vil likevel bli et viktig styringsverktøy for god forvaltning og gi oversikt over kunnskapsgrunnlaget vi har om naturmangfoldet i kommunen.

2. Regelverk og retningslinjer

2.1 Nasjonale regelverk og retningslinjer

- Forbud mot tiltak mv. langs sjø og vassdrag (jf. pbl § 1-8)
- Vannressursloven (jf. § 11)
- Naturmangfoldloven (jf. kap. II, III og IV)

2.2 Regionale føringer og retningslinjer

▪Regional plan for vannforvaltning for Glomma vannregion 2016-2021

2.3 Kommunale føringer og vedtak

- Kommunepanens arealdel 2020-2032
- Kommunepanens samfunnsdel 2021-2032

- Kartlegging og verdsetting av friluftsområder i Gausdal
- Landbruksplan for Lillehammer-regionen 2021-2025 (Vedtatt september 2021)

3. Målsetninger for planarbeidet

Hovedformålet med temaplanen for naturmangfold, er å få en mer helhetlig oversikt over verdifulle naturområder og arter i Gausdal kommune. Langsua nasjonalpark med tilstøtende verneområder vil holdes utenfor, da disse er kartlagt og beskrevet i Forvaltningsplan for Langsua.

Planen vil gi oversikt over alle kjente kartlegginger utført av naturmangfold i planområdet. Planen skal gi en innsikt i hvilken grad det trengs ytterligere utredninger. Planen vil være et tidsbilde på status på vedtakstidspunktet. I tråd med regjeringens beslutning om at FNs bærekraftsmål skal ligge til grunn i kommunale planer, vil planen kunne gi føringer for kommunens oppfølging av bærekraftsmålene lokalt. Dette er vurdert til å gjelde følgende tre mål:

Planen skal bli et retningsgivende styringsverktøy for kommunen og gi et bedre beslutningsgrunnlag for å avveie ulike interesser, forenkle saksbehandlingen og skape mer forutsigbarhet. Den skal gi økt kunnskap og kompetanse om naturmangfoldet i kommunen, både internt (administrasjon og politikere) og eksternt.

Kart vil inngå som del av plandokumentene, sammen med en tiltaksdel som vil vise retning for arbeidet i planperioden.

Forventede effekter inkluderer blant annet bedre forutsetninger for å utøve arealforvaltning i henhold til naturmangfoldlovens krav til offentlig beslutningstaking;

- økt forutsigbarhet og effektivitet i planprosesser
- forebygging og forhindring av konflikt og innsigelse i påfølgende planarbeider
- øke kunnskapsgrunnlaget om relevant forskning om trusler for naturmangfold og utarbeide en metodikk for biotop-tilnærming
- lokal forankring for avveiningene mellom vern og bruk
- best mulig kunnskapsgrunnlag for fremtidige rulleringer av temaplanen

4. Beskrivelse av planprosessen

4.1 Sentrale temaer og problemstillinger

Varsel om oppstart av arbeidet med temaplanen for naturmangfold gjøres samtidig med at planprogrammet legges ut til offentlig ettersyn. Melding om oppstart av planarbeid og offentlig ettersyn for planprogrammet gjøres tilgjengelig gjennom elektroniske medier og i avis.

Det vil tas utgangspunkt i eksisterende kunnskap som foreligger for Gausdal kommune. Dersom planarbeidet kartlegger utredningsbehov vil dette vises som tiltak og fremtidige

utredninger. Eksempler på utredninger vil kunne være supplerende kartlegginger av enkeltarter (f.eks. pollinatorer), habitatkartlegginger samt overordnede grøntkorridorer og vilt/elgtrekk.

Det vil legges stor vekt på at planen blir et nyttig verktøy for forvaltningen, samtidig som det er lett tilgjengelig for innbyggere og andre interesserte. I tillegg må den på en enkel måte kunne oppdateres og holdes levende, i takt med ny kunnskap og endringer.

4.2 Arbeid og ansvarsfordeling

Kommunedirektøren fulgte opp kommestyrets vedtak om å sende søknad til miljødirektoratet om midler til planarbeidet. Kommunen mottok tilsagnsbrev på 125.000. Det ble opprettet en arbeidsgruppe bestående av representanter fra byggesak og arealforvaltning i Gausdal kommune, og Landbrukskontoret i Lillehammer-regionen. Arbeidsgruppen fikk mandat fra kommunedirektøren om å utarbeide forslag til planprogram og ha ansvar for videre planarbeid. Det legges opp til at Planutvalget holdes orientert via statusnotater i løpet av planarbeidet.

4.3 Opplegg for medvirkning

Medvirkning fra både enkeltpersoner og lag/foreninger blir viktig, ikke minst når det gjelder å innhente verdifull lokalkunnskap. Det er satt av godt med tid til den delen av prosessen. I løpet av høst/vinter 2021 vil det avholdes interne arbeidsmøter for aktuelle ressurspersoner i administrasjonen. Eksterne enkeltpersoner og lag/foreninger med god kunnskap om det lokale naturmangfoldet vil bli invitert til dialog i løpet av vinteren 2021/våren 2022. Grunneiere kan være gode kilder til informasjon, da deres kunnskap om naturverdier på egen eiendom gjerne favner flere av temaene. Intensjonen er at arbeidsgruppen utformer et planforslag. Hovedarena for medvirkningen vil være offentlig ettersyn av planforslaget. Åpent plenumsmøte vil avholdes i forbindelse med at planforslaget legges ut til offentlig ettersyn.

Gausdal kommune vil søke samarbeid med Lillehammer kommune, som også er i gang med å utarbeide en plan som inkluderer naturmangfold.

4.4 Framdrift

Behandlingstrinn	Dato
Fremdriften er estimert slik:	
Varsle oppstart av planarbeid og legge forslag til planprogram ut på høring	Sept/okt 2021
Planprogram fastsettes	Desember 2021
Medvirkning	Vår 2022
Systematisering av kunnskapsgrunnlag	Vår/Høst 2022
Planforslag til 1. gangs behandling	Vinter 2022
Planforslag er til offentlig ettersyn – 6 uker	Vår 2023

Behandling av innskome merknader/innspill	Vår 2023
Vedtak i kommunestyret	Vår 2023
Vedtaket er kunngjort	Juni 2023